

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра громадського здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою

СИЛАБУС

Політика в охороні здоров'я

Вибіркова компонента

освітньо-професійний рівень

другий (магістерський) рівень вищої освіти

галузь знань
спеціальність

22 «Охорона здоров'я»
229 «Громадське здоров'я»

кваліфікація освітня

магістр громадського здоров'я

форма навчання

Заочна

Курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Ляхова Наталія Олександрівна, канд. мед.наук, доцент, доцент кафедри громадського здоров'я з ЛТЕ</i>
Профайл викладача	https://soc-med.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	+38 0506147638
E-mail	natanew2017@ukr.net
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://soc-med.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний план структурований у кредитах ЄКТС. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин: 4 години – аудиторні (контактні) заняття під час сесій, 2 години – консультації в міжсесійний період з використанням дистанційних технологій, 24 години – самостійна робота, яка регламентується «Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів освіти в ПДМУ» та «Положенням про електронну платформу забезпечення освітнього процесу e-Plato в ПДМУ».

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Практичні (семінари) (год.) – 12

Самостійна робота (год.) – 72

Консультації (год.) - 6

Вид контролю: залік

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни «Політика в охороні здоров'я» здійснюється на кафедрі громадського здоров'я з лікарсько-трудовою експертизою, визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача освіти при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

Заочна форма навчання зумовлює організацію освітнього процесу шляхом поєднання очної форми навчання під час сесій та під керівництвом викладача у вигляді консультацій з використанням технологій дистанційного навчання.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);

- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);

- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Загальні засади, цінності, принципи та норми академічної доброчесності, політика і процедури забезпечення визначені «Кодексом академічної доброчесності» (https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfegTTwy7bSS9MTIfSDrxtHezK6.pdf?_ga=2.14937590.1521394657.1630681136). «Положення про академічну

добросесність здобувачів освіти та співробітників»

(https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/Sj670MBVmC9qGVuTmHU8k9ZGKuX3DIzIwRNr8pBu.pdf) встановлює норми та правила академічної добросесності при виконанні письмових робіт.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

дотримання правил внутрішнього розпорядку ПДМУ, бути толерантними, доброзичливим та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;

Політика щодо відвідувань та відпрацюванню занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх аудиторних заняттях є обов'язковим з метою об'єктивного поточного оцінювання знань.

- відпрацювання пропущених занять є обов'язковим та проходить на кафедрі;

Консультації проводяться у формі відповідей на запитання, дискусій, круглих столів з використання платформи ZOOM.

Викладання на кафедрі відбувається відповідно до норм чинного законодавства України та нормативних документів ПДМУ з якими можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>

Звертаємо увагу!!! При вивченні дисципліни вітається залучення здобувачів освіти до неформальної освіти у вигляді участі у вебінарах, конференціях, семінарах за тематиками дисципліни. Отримані сертифікати є підґрунтям для перезарахування окремих тем дисципліни з отриманням відповідної оцінки.

Опис навчальної дисципліни (анотація):

Державна політика України в галузі охорони здоров'я – це комплекс прийнятих загальнодержавних рішень чи взятих зобов'язань щодо збереження та зміцнення фізичного і психічного здоров'я та соціального благополуччя населення держави як найважливішої складової її національного багатства шляхом реалізації сукупності політичних, організаційних, економічних, правових, соціальних, культурних, наукових та медичних заходів з метою збереження генофонду української нації, її гуманітарного потенціалу та врахування вимог нинішнього і майбутніх поколінь в інтересах як конкретної людини (особистості), так і суспільства в цілому.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності функціонування системи державного управління сферою охорони здоров'я і певною мірою відповідних суспільних процесів як об'єктів державно-управлінського впливу.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

• **Метою** викладання навчальної дисципліни є визначення основних політичних процесів у сфері охорони здоров'я в умовах суспільних трансформацій та економічних реформ шляхом надання здобувачам освіти знань з державної політики і стратегії в галузі управління охороною здоров'я враховуючи всі рівні управління та сучасні аспекти охорони здоров'я, які включають напрямок сприяння здоров'ю та формування здорового способу життя.

• **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Політика в охороні здоров'я» є:

- сприяння розвитку професійної кваліфікації здобувачів освіти на підставі надання систематизованих знань щодо державної політики у сфері охорони здоров'я.
- зосередження уваги здобувачів освіти на особливостях формування та реалізації сучасної державної політики і стратегії у сфері охорони здоров'я;
- ознайомлення з державною політикою щодо перебудови медичного забезпечення в Україні, основних етапів та змісту сучасного реформування медичної галузі;
- розробка та впровадження теоретичних і організаційно-правових засад державного управління у практику діяльності та розвитку охорони здоров'я в Україні;
- ознайомлення здобувачів освіти із зарубіжним досвідом щодо розвитку теорії і практики організації та функціонування державного управління охорони здоров'я;
- розширення уявлення слухачів щодо теоретичних і практичних аспектів державного управління охорони здоров'я;
- навчити слухачів максимально використовувати отримані знання в процесі становлення та розвитку державного управління охорони здоров'я в Україні.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні **знати:**

- основи державної соціальної політики та політики в галузі охорони здоров'я в умовах суспільних трансформацій;
- соціально-медичні проблемами стану громадського здоров'я в Україні;
- як формується аналітичний підхід до сучасної світової і європейської політики та стратегії в галузі охорони здоров'я; обґрунтування програм стосовно концепції Всесвітньої організації охорони здоров'я досягнення здоров'я для всіх;
- розкриття суті державної політики з покращання громадського здоров'я в Україні;
- напрямки державної політики щодо перебудови медичного забезпечення в Україні;

вміти:

- висловлювати, обґрунтовувати і відстоювати власну позицію стосовно подій та явищ суспільного життя на основі ціннісного ставлення до історичного минулого й сучасного розвитку зокрема, стосовно державної політики з охорони здоров'я;
- розробляти пропозиції (проекти) щодо визначення стратегічних цілей і завдань розвитку галузі охорони здоров'я на основі результатів системного аналізу соціально-економічного стану розвитку держави;
- з урахуванням особливостей системи охорони здоров'я, використовуючи прозорі методи управління, визначати технології дієвого управління системою, що є раціональною за ознаками досягнення мети діяльності та застосовуваними ресурсами;
- здійснювати планування, організацію та контроль виконання завдань державних, регіональних, галузевих (міжгалузевих) програм і проектів розвитку відповідної території чи галузі, застосовуючи різні види планування;

- визначати раціональну структуру і збалансованість ресурсів закладів охорони здоров'я, їх підрозділів засобами управління на принципах раціональної організації праці;
- визначати ефективність діючих форм і методів державного управління за результатами аналізу програм розвитку територій, галузі, вітчизняного і зарубіжного досвіду їх реалізації в контексті європейської інтеграції, використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу

Теми практичних занять

№	Назва теми	Години
1	Загальні теоретичні основи державної політики у сфері охорони здоров'я. 1. Вступ до державної політики і стратегії. 2. Державна політика як соціальне явище. 3. Роль держави та інших суспільних груп у формуванні державної політики у сфері охорони здоров'я.	2
2	Здоров'я громадян України як стратегічний ресурс держави. 1. Здоров'я людини як філософський феномен і важлива складова національної безпеки. 2. Психічне здоров'я в контексті державної політики України у сфері охорони здоров'я. 3. Критерії сталого людського розвитку та показник ефективності державного управління. 4. Політика сприяння диджиталізації охорони здоров'я.	2
3	Міжнародний досвід формування державної політики в галузі охорони здоров'я та можливості його адаптації в Україні. 1. Політика з охорони здоров'я Всесвітньої організації охорони здоров'я. 2. Політика в сфері охорони здоров'я Європейського Союзу.	2
4	Державна політика і стратегія України в галузі охорони здоров'я. 1. Основні проблеми системи охорони здоров'я в Україні. 2. Концепція реформування охорони здоров'я в Україні. 3. Успіхи, прорахунки та перспективи подальшого впровадження державної політики в сфері охорони здоров'я в Україні. 4. Роль державних службовців у формуванні та реалізації політики в галузі охорони здоров'я. 5. Роль недержавних, громадських професійних організацій в розробці та реалізації державної політики в галузі охорони здоров'я.	2
5	Державна політика щодо медичного забезпечення населення в Україні. 1. Політика сприяння організації надання первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини. 2. Державна політика щодо захисту прав дітей при наданні їм медичної допомоги в Україні. 3. Порядок створення та функціонування госпітальних округів. 4. Організація надання спеціалізованої медичної допомоги. 5. Організація надання екстреної та невідкладної медичної допомоги.	2
6	Проблеми громадського здоров'я в контексті державної політики України з охорони здоров'я. 1. Місце та роль державної політики з охорони громадського здоров'я в системі державної соціальної політики. 2. Інституційно-правове забезпечення реалізації державної політики з охорони громадського здоров'я.	2

	3. Розвиток співпраці органів державного управління, місцевого самоврядування та неурядових організацій як міжгалузевої форми розробки та реалізації державної політики у сфері охорони громадського здоров'я. Залік.	
	Разом	12

Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять та лекцій	36
2	Підготовка до консультативних занять	12
3	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять	24
	Загальні теоретичні основи державної політики у сфері охорони здоров'я Державна політика в ОЗ, її визначення та рівні. Система органів влади, які розробляють та реалізують державну політику, суб'єкт та об'єкт політики Стратегічні цілі національної політики України в галузі охорони здоров'я Суб'єкти реалізації державної політики в сфері охорони здоров'я та оцінка її ефективності.	6
	Міжнародний досвід формування державної політики в галузі охорони здоров'я. Державна політика в галузі охорони здоров'я в розвинутих країнах світу. Можливості адаптації міжнародного досвіду політики в ОЗ в Україні Показники, що характеризують рівень охорони здоров'я в країні	6
	Державна політика України у сфері профілактики соціально небезпечних хвороб. Організаційно-правові основи державного регулювання у сфері соціально небезпечних хвороб. Основні етапи розвитку державного управління у сфері профілактики ВІЛ-інфекції / СНІДу. Моделі державних стратегій подолання епідемії туберкульозу.	6
	Громадське здоров'я в контексті міжнародної та національної політики. Основні принципи та засади. Основні міжнародні документи у сфері громадського здоров'я. Підходи до взаємодії в системі охорони здоров'я та громадського здоров'я. Здоров'я у всіх політиках. Загальноурядовий підхід. Підхід залучення всього суспільства. Міжсекторальний підхід.	6
	Разом	72

Консультації

№	Орієнтовні теми	Години
1	Загальні теоретичні основи державної політики у сфері охорони здоров'я. Здоров'я громадян України як стратегічний ресурс держави. Міжнародний досвід формування державної політики в галузі охорони здоров'я	2
2	Державна політика України у сфері профілактики соціально небезпечних хвороб. Громадське здоров'я в контексті міжнародної та національної політики. Основні принципи та засади. Планування програм громадського здоров'я на регіональному та місцевому рівнях	2

3	Розробки та фінансування регіональних і місцевих програм громадського здоров'я. Цільові програми як механізм реалізації державної політики охорони здоров'я. Державна політика щодо медичного забезпечення населення в Україні.	2
	Разом	6

Перелік питань для самоконтролю.

1. Загальні теоретичні основи державної політики у сфері охорони здоров'я. Вступ до державної політики і стратегії.
2. Державна політика як соціальне явище. Роль держави та інших суспільних груп у формуванні державної політики у сфері охорони здоров'я.
3. Здоров'я громадян України як стратегічний ресурс держави. Здоров'я людини як філософський феномен і важлива складова національної безпеки. Психічне здоров'я в контексті державної політики України у сфері охорони здоров'я.
4. Критерії сталого людського розвитку та показник ефективності державного управління. Політика сприяння диджиталізації охорони здоров'я.
5. Державна політика і стратегія України в галузі охорони здоров'я. Основні проблеми системи охорони здоров'я в Україні. Концепція реформування охорони здоров'я в Україні. Успіхи, прорахунки та перспективи подальшого впровадження державної політики в сфері охорони здоров'я в Україні.
6. Роль державних службовців у формуванні та реалізації політики в галузі охорони здоров'я. Роль недержавних, громадських професійних організацій в розробці та реалізації державної політики в галузі охорони здоров'я.
7. Міжнародний досвід формування державної політики в галузі охорони здоров'я та можливості його адаптації в Україні.
8. Політика з охорони здоров'я Всесвітньої організації охорони здоров'я. Політика в сфері охорони здоров'я Європейського Союзу.
9. Державна політика щодо медичного забезпечення населення в Україні. Політика сприяння організації надання первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини.
10. Державна політика щодо захисту прав дітей при наданні їм медичної допомоги в Україні.
11. Порядок створення та функціонування госпітальних округів. Організація надання спеціалізованої медичної допомоги.
12. Організація надання екстреної та невідкладної медичної допомоги.
13. Проблеми громадського здоров'я в контексті державної політики України з охорони здоров'я. Місце та роль державної політики з охорони громадського здоров'я в системі державної соціальної політики. Інституційно-правове забезпечення реалізації державної політики з охорони громадського здоров'я.
14. Розвиток співпраці органів державного управління, місцевого самоврядування та неурядових організацій як міжгалузевої форми розробки та реалізації державної політики у сфері охорони громадського здоров'я.
15. Державна політика України у сфері профілактики соціально небезпечних хвороб. Організаційно-правові основи державного регулювання у сфері соціально небезпечних хвороб. Основні етапи розвитку державного управління у сфері профілактики ВІЛ-інфекції / СНІДу. Моделі державних стратегій подолання епідемії туберкульозу.
16. Планування програм громадського здоров'я на регіональному та місцевому рівнях. Питання громадського здоров'я, на які можна впливати на регіональному та

- місцевому рівні. Підхід «Здорове оточення». Досягнення справедливості щодо здоров'я
17. Роль органів місцевого самоврядування в системі громадського здоров'я. Пріоритизація питань для регіональних і місцевих програм громадського здоров'я.
 18. Стратегічне планування комплексних програм громадського здоров'я. Оцінка наявного потенціалу. Дорожня карта розвитку
 19. Розробки та фінансування регіональних і місцевих програм громадського здоров'я.
 20. Цільові програми як механізм реалізації державної політики охорони здоров'я. Реалізація програм по збереженню репродуктивного здоров'я населення. Реалізація програми «Цукровий діабет». Цільова програма профілактики раку шийки матки. Реалізація програми з імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб.

Методи навчання

- вербальні (пояснення, розповідь, бесіда);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (робота з джерелами літератури та нормативно-правової базою).
- активні методи (дискусія, «мозковий штурм»)

Форма підсумкового контролю є залік.

При вивченні дисципліни застосовується поточний контроль. На останньому занятті викладач проводить розрахунок середньої оцінки поточної успішності студента потім проводить конвертацію балів згідно таблиці. Студент, якій не набрав мінімальну кількість балів (3,0) залік не отримує.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю – 200 балів, мінімальна 122 бали.

Методи контролю при вивчення дисципліни є:

- усний контроль, сумативний контроль, самоконтроль.

Методичне забезпечення

1. Силабус дисципліни.
2. Нормативно-правова база.

Рекомендована література

Базова

1. Конституція України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Указ президента України №369 від 18 серпня 2021 року Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року "Про стан національної системи охорони здоров'я та невідкладні заходи щодо забезпечення громадян України медичною допомогою". Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/369/2021#Text>
3. Указ президента України №722 від 2019 Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

4. Закон України Про центральні органи виконавчої влади (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 38, ст.385). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/3166-17#Text>
5. Проект Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року. <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F/UKR%20Health%20Strategy%20Feb%2024.2022.pdf>
6. Наказ МОЗ України від 07.05.2021 № 895 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо планування діяльності Міністерства охорони здоров'я України». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0895282-21#Text>
7. Наказ МОЗ України від 20.03.2012 № 175 «Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства охорони здоров'я України з центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра охорони здоров'я України». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0496-12#Text>
8. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року "Про Стратегію біобезпеки та біологічного захисту". Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668/2021#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України від 25 березня 2015 р. № 267. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/267-2015-%D0%BF#Text>
10. Європейське бюро ВООЗ. «Європейська програма роботи на 2020–2025 рр. Спільні дії для міцнішого здоров'я. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/345924/WHO-EURO-2021-1919-41670-59496-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024 роки» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-%D1%80?authuser=0#Text>
12. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80?authuser=0#Text>

Додаткова

1. Худоба О. В. Державна політика охорони репродуктивного здоров'я в Україні в умовах воєнного часу: соціально-економічні аспекти. Вчені записки ТНУ імені ВІ Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування, 2023, 34.74: 57-64.
2. Рачинський Л. П.; Дарчин Б. С. Державна політика в галузі охорони здоров'я України: необхідність комплексності і системності реалізації. 2022. <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/775>
3. Сенюк Ю. І., Надюк З. О. Сучасна державна політика в сфері охорони здоров'я: аналіз реформування системи. Право і державне управління. Збірник наукових праць. – 2020. - №2. – С. 211-220.
4. Стратегічне планування в секторі охорони здоров'я в об'єднаних територіальних громадах: Методичний посібник /М. Брага, С. Пхіденко, Л. Масюк, Н. Гусак, Т.Лепьошкіна. Програма «U-LEAD з Європою». Електронний ресурс. Режим доступу: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/495/strategic_planning_for_web_new2.pdf

5. Чорний О.В. Соціально-економічні аспекти формування та реалізації державної політики реформ у системі охорони здоров'я на сучасному етапі розвитку пандемії в Україні / О. В. Чорний// Публічне управління та митне адміністрування. - 2020 . - № 4 (27). – С. 81 - 85.
6. Парубчак І.О., Радух Н.Б Реалізація державної політики у галузі охорони здоров'я в період викликів пандемії COVID-19 в Україні. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. Том 32 (71), № 1. 2021. С. 42-46.

Силабус підготовлений: к.мед.н., доцент Наталія ЛЯХОВА